

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	100 L.
Fél évre	50 L.
Negyed évre	30 L.
Egyes szám ára	2 L.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS

Szerkesztő:

PETRES KÁLMÁN

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Baron L. Pöp (volt Brassai-utca) 6. szám.

Erdély jeles szülöttéi.

— Nagy István festőművész. —

Lapunk néhány egymásra következő számának első hasábjain időszerű eseményekről számoltunk be. Most egy régen elmellőzött tárgykörből merítünk anyagot: *Erdély jeles szülöttéinek* egyikét mutatjuk be. Mind a közélet kiemelkedő eseményei, mind e földnek kiváló szülöttéi hadd ragadjanak ki a mindennapi élet keserves gondjai közül s hadd adjanak erőt, bátorságot a jobb jövőért való küzdelemben.

A magyar képzőművészet mai nagy virágzásának egyik legtehetségesebb és legértékesebb művésze Nagy István. Őt is Erdély adta a magyar kulturának. Egészen rendkívüli és ma még szinte felbecsülhetetlen értéke az, hogy a magával hozott ősi, népies erőt teljes őszinteséggel viszi bele művészetébe.

Csikmindszenten született. Apja Nagy Antal gimnáziumi érettségi után egyetemre készült, de a közbejött szabadság-harc után gazdálkodni kezdett. Mikor meghalt fia 15 éves volt. A csikszeredai gazdász iskolába járt, de

megunta és hazament. Később Kolozsvárt tanítói oklevelet szerzett. Két évig tanítoskodott egy alföldi tanya-iskolában. Majd Pes-

Nagy István mellszobra.

ten elvégzi a rajztanár képzőt. Két diplomával és 35 évvel még mindig tovább tanul. Külföldre

megy. Münchenben, majd Párisban tanul. Rövid római tartózkodással befejezi külföldi tanulmányait. Ezután elvonul a székely rengetegbe s itt alakítja ki, szorgos és kitartó munkával, itt fejezi be művészegyéniségét. Hosszu tanulópályáján egyetlen támogatója édes anyja volt. Az egyszerű, de ősi természetű asszony a szeretet minden bizásával támogatja. Özv. Nagy Antalné áldozatokat hoz; a családdal, hitetlen ismerősökkel is ellentétbe jut és segíti, biztatja a fiát. Nagy Istvánnak egész művészi pályáján ez a szeretet egyetlen irányítója. Mindig távol áll minden tülekedéstől, könnyök harctól. Közönségkritika, siker sohasem vonzotta, soha egy lépést sem tett értük. De minden bolyongáson, megfeszített munkán szerzett sikert az anyai szeretetnek köszön. Szinte semmi más szórakozása, kényelme, üdülése

sincs, mint a munka. Az egész székely faj szívósságával, akaraterejével dolgozik. Igénytelenségét

Édesanyám.

(Nagy István olajfestménye.)

(Nagy István pasztellje.)

Györgyfalvi magyar.

leginkább az jellemzi, hogy még a rendes polgári értelemben vett lakása sincs. Szállodákban s egy-egy barátjánál lakik. „Nem akarok a mai lakásinséges világban senki elől sem lakást elfoglalni. Az embereknek olyan fontos a lakás! Magamfajtavándorlegénynek pedig elég akármilyen hátóhely.” Így beszél. — Télen a városban él. Alig dolgozik valamit. Nyáron azonban szinte szakadatlan úton van, dolgozik. Ilyenkor elliagyja a dohányzást, meg a „három deci” borocskát is. Szénapadlásokon vagy a vetett ágyban hál-e — igazán lényegtelen. Napfelkeltétől — napnyugtáig dolgozik, gyalogol és mindenben fáradhatatlan. Gyalog megy Bécsbe és vissza, mert utközben ott a munka, ami nagy sétává teszi utazását. Tavasszal szentet, krétát, papírt tesz egy hátizsákba és elindul vele. Nekivág az Alföldnek, Dunántulnak és utiterv nélkül megy arra, amerre a

pillanat vezet. Meg-megáll, rajzol és fest. Néha egész nap ott áll a perzselő hőségben és dolgozik, küzd az anyaggal, míg sikerül „kihozni a dolgot.” Így éli „vándorlegény életét egész nyáron át. Késő ősszel jelenik meg újra Budapesten. Télen át ritkán dolgozik. Műterme sincs, ott ül félnapokon át az Andrassy-úti étterem üveglakja mögött és hosszasan, nagyokat hallgat. Ha művészetről beszélhet, izzásba jön. — Lelkesedik: „Sok jó művész van. De jó képet nem nehéz festeni, azt mindenki festhet, ha egy kis tehetsége van, csak szorgalmas tanulmány kell hozzá. Eredetét, ujját, őszintét azonban nagyon keveset hoznak. Pedig ez fontos. Meggyőződése, hogy egy magyar művész sem láthat úgy, mint a nyugati nemzetek fiai. Magyar, izig, vérig magyart csak az festhet, aki itthon dolgozik és szenvedve, fájdalmasan őszinte.” --

Persze az őszinteség nehéz dolog.

A természetet úgy tiszteli, szereti, mint valami pogány. Rajongással beszél a csiki hegyekről, a Gyilkos-tóról, az Alföldről, a dunántuli dombokról, fákról, vizekről, mintha egy-egy istenségnek érezné. Minden érzése hatalmas, mély és lelkesültséggel teljes. Nem robbanó, mint a Márton Ferencé, hanem mély és tömör. Ha Márton Ferenc a zúgva áradó hegyi folyóhoz hasonlít, akkor Nagy István olyan mint a sziklafok.

Minden rajza, festménye olyan, mintha komor, kemény sziklába vésővel írta volna.

A Nagy István művészetét ma már nagyon sokra értékelik, minden rajzát és festményét ritka drágaság gyanánt vásárolják. Az egyszerű csiki székely fiú most a világ meghódítására készül. Műveiből a tél folyamán Párisban fog kiállítást rendezni. Akik ismerik alkotásait, bizonyosra veszik, hogy

a Nagy István nevét szárnyra fogja kapni a hir és meghordozza a világ összes nemzetei között.

Illő tehát, hogy mi is számon tartsuk az ő nevét, hiszen a mi földünknek, Erdélynek jeles szülötte ő, a mi erőnknek és tehetségünknek tanúságtevője. Megérdemli ezt a számontartást tőlünk, mert ő is — bár távol él körünktől — igaz szeretettel, fíu hűséggel viseltetik Erdély földje és székely fajtája iránt.

A nyáron hosszabb időt töltött Csikban és Kolozsváron. Megfeszített erővel dolgozott, hogy szűkebb hazájának szépségeit, nemzetének erejét és jellemét vássonra fesse, a nagy világnak bemutassa.

Kivánjuk, hogy ez teljes mértékben sikerüljön neki. Dicsőségének örülni fogunk, mint egy darab ragyogó erdélyi magyar dicsőségnek.

barom stb. eladása után különféle díjakat fizetni, ezenkívül a jövedelméből 30—40%-ot vesznek el olyformán, hogy *terményeinek árát maximálással és kiviteli illetékekkel nyomják le*. Igazságos dolog tehát, hogy éppen az ő adóját emelik fel?! Még pedig milyen nagy mértékben! Mert a tervezett adó-felemelések első sorban a földmivesteket érintik. Ők föld és háztulajdonosok. Az ő örökségük nagyobb részét ingatlanokból áll, tehát eltagadni nem lehet, mint a pénzvagyont és az ingatlanok amugy is bőven vannak terhelve illetékekkel.

Keserü kilátások.

Románia állami ügyeit hozzá nem értő emberek intézik. Az évek hibái egymásra halmozódnak s terhük alatt végül ropogni kezdenek az államfentartó oszlopok. Most olyan korszak következik az állam polgárait, amik anyagi tekintetben éppen az államfentartó elemet: a falusi gazdaközöniséget teszik a legnehezebb próbára. Elképzelhetetlenül súlyos adók fenyegetik a dolgozó és termelő polgárokat.

Idézzük a Bánát dús földjén élő sváb testvéreinknek feljajdulását. A *Landbote* című lap a következőket írja legutóbbi számában:

Az államnak egyre több pénzre van szüksége. Mert a hivatalnokok fizetését emelni kell és a külföldi tartozások törlesztését is meg kell kezdeni. Ez évente 5—6 milliárd több kiadást jelent. Az ideai költségvetés előirányzat, mely 31 milliárdot tesz ki, a jövő évre nem lesz elegendő. *Ezért a pénzügyminiszter tervbe vette a ház- és földadónak az ötszörösére való felemelését.*

Mint hű állampolgárok elismerjük, hogy az állami kiadásokat fedezni kell. De önkéntelenül is az a kérdés merül fel, hogy nem lehetne-e az államnak bizonyos megtakarításokat véghezvinni és a több megterhelést jelentő adó-

kat teherbiróbb vállakra helyezni? Ezen szempontokat figyelembe véve, a pénzügyminiszter terve ellen komoly ellenvetéseink vannak.

Mi is követeljük az állami tisztviselők jobb javadalmazását, de ennek ellenében a jobb fizetésért becsületes, igazságos és tehetséges hivatalnokokat akarunk, akik nem követelnek baksist, borra- valót, hanem szorgalmasan dolgoznak. *Ne a nemzetiség legyen mértékadó, hanem a kötelességtudás!* Ilyen esetben kevesebb számu hivatalnok is elegendő lesz, mert ezek szolgálatukat lelkiismeretesebben végeznék el, mint ahogy ez most történik. Az új, iskolázatlan személyzet az oka például annak, hogy a vasutnál oly gyakoriak a szerencsétlenségek, melyek nemcsak emberáldozatot követelnek, hanem vasuti anyagokban is több száz millió kárt okoznak évente.

Mi hajlandók vagyunk több adót fizetni, ha a kormány olyan gazdasági politikát folytat, amely lehetővé teszi, hogy termelésünket előnyösebben értékesítsük, illetve ha ez a gazdasági politika nagyobb jövedelmet biztosít és ha az adóteher igazságosan osztódik meg.

De hogyan állunk mi ma? A földmives a nagy adója mellett kényszerítve van minden takarmány,

Ez az adópolitika hibás, okatlan dolog. Mert a földmivelő az állam fundamentuma. Ha ő vásárolni tud: fellendül az ipar és a kereskedelem is. De ha lehetlenné teszik, hogy termékeit minél jobban értékesítse, arra van kényszerítve, hogy adó- és házszükségleteinek fedezésére drága kölcsönt vegyen fel, és már ez is nagy igazságtalanság. Hát még egy nagyobb adómegterhelés! Ezáltal tönkreteszik és elzárják az államvagyont egy főforrását. Ilyen pénzügyi politika ellen erélyesen tiltakoznunk kell.

* * *

A Bánát népének aggodalmait teljesen osztjuk. Ötszörösét fizetni az eddigi adónak? Hiszen a falvak népe most is alig bírja a sok mindenféle terhet, amely az adókon kívül rája nehezedik.

Bratianu Vintilla, a pénzügyminiszter, végső elkeseredésbe akarja dönteni a kisvagyonu emberek millióit. S ugyanakkor pártja, a liberális párt, arra számít, hogy a nép az ő jelöltjeire fog szavazni a legközelebbi választásoknál. Azt hisszük, mindenki meg fogja gondolni, hogy szabad-e ilyen embereket és ilyen kormányzati rendszert szavazatokkal támogatni.

Vásároljon a PARISIEN-áruházban Cluj-Kolozsvár

Magyar Fordítandó 12. szám alatt, hol minden árucikkal a legolcsóbban szerkesztet

BELPOLITIKA

Uj választások előtt!

A magyar Párt elnöki tanácsának állásfoglalása a közigazgatási választások ügyében. — Önálló magyar listák. — Felvilágosító munka a kivándorlók ügyében.

A Magyar Párt elnöki tanácsa okt. hó 7. napján rendes ülést tartott. Ezen első sorban Ugron István elnök számolt be stockholmi és genfi utjairól, közölve, hogy a külföldön általános az érdeklődés a kisebbségi kérdés iránt.

Foglalkozott az elnöki tanács az érettségi vizsgák szomorú eredményével s általában a magyar oktatás mesterséges akadályozásával és elhatározta, hogy a közművelődési szakbizottság útján az egész oktatási ügyről javaslatot készített, különös tekintettel az ipari és kereskedelmi szakoktatásra.

Tárgyalta az elnöki tanács az iparkamarai választások eredményét, valamint a nemsokára megejtendő közigazgatási választások rendjén elfogalandó magatartás kérdését is. Ebben a tekintetben úgy határozott, hogy a magyarság a magyar többségű területeken önálló magyar névjegyzékkel fogja felvenni a választási küzdelmet, a többi területekre nézve pedig bevárja vidéki tagozatainak jelentését.

Ezután a kivándorlási kérdéssel foglalkozott az elnöki tanács. Ujabbán u. l. megint megindult a kivándorlásra való csábítás, mely ellen a párt épen lapunk útján olyan sikeresen vette fel a küzdelmet most két éve. Elhatározták, hogy az egyházak útján és a sajtó útján újra megindítja a harcot a lelketlen kivándorlási ügynökségek ellen, melyek biztos romlásba viszik a népet, a közelebről érdekelt vidéki tagozatokat pedig közvetlen érélyes közbelépésre kéri fel. Remélhető, hogy ennek a munkának meg lesz az eredménye, nemcsak az erdélyi magyar kisebbség, hanem a kivándorolni akarók körében is, akiknek soha nem reparálható biztos romlására vezetne a kivándorlás.

A kisebbségi konferenciára, melyet e hó közepe felé Genfben tartanak, az elnökség fog kiküldötteket kijelölni.

Amint látható, a pártvezetőség, mint mindig, most is lelken viseli az erdélyi

magyarság érdekeit és töle telhetőleg igyekszik mindent megtenni azok érvényesítésére és védelmére.

Kapósak vagyunk. Kisebbségi életünk kezdetén általános, nagy bizalmatlanságokat éreztünk magunkkal szemben a román politikai tényezők részéről és bizony semmi igyekezetünkkel nem tudtuk azt eloszlatni. Később ez a bizalmatlanság enyhült és az Avarescu tábornok vezetése alatt álló Néppártban már meg volt a bátorság arra, hogy közvetlen érintkezést keressen velünk és meg is állapodjon a kisebbségi elhelyezkedés módjára, érdekeink biztosítására nézve, természetesen szem előtt tartva az állam általános érdekeit is. De hiszen a két érdek: az állami és a kisebbségi, egyáltalában nem ellentétes, sőt egyiket a másik útján lehet legjobban kielégíteni.

Az idén már minden oldalról keresik az érintkezést velünk. A mezőgazdasági kamarai választások alkalmával a kormánypárt keresett és kapott is együttműködési lehetőséget a magyar kisebbséggel, amint azt és az együttműködés okait egyik régebbi számunkban részletesen ki is fejtettük. Most már a Nemzeti Párt is igyekszik kapcsolat létesítésére. Legalább is a párt főtitkára, dr. Dán Sever érdeklődött dr. Deák Gyula magyarpárti főtitkárnál az iránt, hogy Maniu Gyula, a Nemzeti Párt elnöke folytathat-e megbeszéléseket Ugron Istvánnal?

Természetes, hogy a magyar kisebbség így a Magyar Párt is hajlandó és kész minden illetékes román tényezővel tárgyalni, ha ezzel saját helyzetét türethetőbbé teheti. Az, hogy ma már csaknem minden oldalról épen a román pártok vezetői kívánnak érintkezni a Magyar Párttal, mindenestre bizonyítja, hogy az irántunk való különben teljesen okatlan, bizalmatlanság már szünetfélben van. Ezt örömmel vesszük tudomásul és egyúttal reméljük, hogy a közvetlen érintkezés lehetővé fogja tenni szabad fejlődésünket az állam keretein belül, az állam javára.

A LEGIZLÉSESEBB NYOMTATVÁNYOK A „MINERVA” KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETÉBEN KÉSZÜLNEK. CLUJ, STR. BARON L. POP. 5.

KÜLFÖLD

A locarnói tanácskozás. A biztonsági paktum tárgyalására a svájci Locarnóban összegyűltek az angol, francia, olasz és német kiküldöttek. A biztonság kérdésének az a része, mely Franciaországnak Németországgal való viszonyát érinti, már csaknem teljesen tisztázva van, még pedig minden nagyobb ellentét nélkül. Franciaország biztonságának érdekében Németország hozzájárul ahhoz, hogy ne csak a Rajna balpartján levő német területeket, hanem a Rajna jobb partján is egy 50 km. széles sáv semleges legyen. Ezen a területen Németország katonát nem tarthat, viszont Franciaország sem jogosult oda behatolni. Francia részről nem csupán ezt hajlandók elfogadni, hanem autonóm közigazgatást akarnak biztosítani a Rajna balpartján levő német területeknek, amelyek ez idő szerint francia megszállás és igazgatás alatt állanak.

Igen nagy az eltérés azonban Franciaország és Németország között a Lengyelország és Csehország felől eső, tehát keleti német határok biztonsága tekintetében. Németország ebben a tekintetben kötelezettséget vállalni nem hajlandó s ebben Anglia is támogatja. Franciaország Németországtól nem is kíván közvetlen biztosítást, de ragaszkodik ahhoz, hogy ha Lengyelországot, illetőleg Csehországot keletről megtámadnák, akkor ő Németországon át, tehát a semleges zónán keresztül is, vezethessen csapatokat keleti szövetségesei védelmére. Ezért az a kívánsága, hogy a tárgyalásokon a lengyel és cseh kiküldöttek is résztvehessenek. Ezzel szemben Németország a cseh és lengyel kiküldöttek jelenlétében tárgyalni nem hajlandó s ezért azt a kívánságot fogja felvetni, hogy ha Franciaország nem áll el a cseh és lengyel kiküldöttek jelenlététől, akkor hivatásának meg Oroszország kiküldöttei is, mert Németország ép úgy le van kötelezve Oroszországgal szemben, mint Franciaország a saját keleti szövetségeseivel szembe. Hogy Oroszországot mily nagyon érdeklik a locarnói tárgyalások, semmi sem bizonyítja jobban, mint hogy kiküldöttei állandóan egy szomszédos kis faluban tartózkodnak.

„ZEUS”

Erdély legnagyobb férfi- és női szövet gyári levezető.

Raktáron tart nagy választékban gyári áron mindenféle bel- és külföldi elsőrangú szövet és béléstárukat.

Cím: Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u 4.).

HIREK

Ez a nagy érdeklődés teljesen érthető, mert ha a biztonsági paktumot meg lehet kötni és Franciaország, Anglia és Németország külpolitikája összhangba jön, Oroszország háttérbe szorul a világ politikájának intézésében.

A francia hivatalos körök is teljesen tisztában vannak a tárgyalások nagy jelentőségével. Több előkelő politikus nyilatkozott is, hogy a tárgyalások sikere a világbékének legnagyobb biztonsági tényezője. Hogy mennyire megváltozott az eddig ellenséges felfogás Németországgal szemben az legjobban abból látni ki abból, hogy elvesztett gyarmatait újra kezelése alá akarják bocsátani.

„Szünjön meg a gyűlölködés“
Chamberlain angol külügyminiszter Locarnóban a konferencia megkezdése előtt nyilatkozatot tett az egybegyűlt újságíróknak és kifejezte azt a reményt, hogy ez a tárgyalás, melyen a béke megkötése óta Németország először vesz részt mint egyenrangú fél a tárgyalók sorában, nagy előrehaladást jelent a világbéke felé, mert sok fájdalmas érzést fog megszüntetni az eddig ellenséges államok között. Nézete szerint *elérkezett annak az ideje, hogy Európa népei elfelejtsék a gyűlölködés emlékeit és újra közösen munkálkodjanak az emberiség nagy céljaitért.*

Természetes, hogy ezt a helyzetet mi szeretnők a legjobban. *Elérésének útja azonban a kisebbségeken keresztül vezet. Ha élet lehetőségeinket könnyítik, fejlődésünket biztosítják s valóban megteremtik teljes egyenlőségűségünket, ezzel készítik legjobban elő a termékeny világbékét.*

Magyar dolgok. Smidt magyar pénzügyi főbiztos, előterjeszte a Népszövetség jóváhagyott bizottsága előtt 16-ik jelentését a magyar szanálás állásáról. Ez a jelentés sokkal jobb eredményt mutat, mint aminőt Magyarországon gazdasági talpraállításának kezdetekor remélni mertek. A Magyar valuta megszilárdulása befejezettnek tekinthető úgy hogy a legközelebbi időben, talán már 1926 elején megállapítják a végleges aranyvalutát. Erről e hó végén dönt a magyar kormány. A valuta megszilárdulásának eredményei, ha lassan is, de mutatkoznak a magyar gazdasági életben, mert az árak csendesesen, fokozatosan lefelé haladnak, a kormány pedig közelebbről le fogja szállítani a vasúti és postal díjszabást.

A községi választásokról. Erdély lakossága lázas érdeklődéssel tekint a községi választások elé. Hivatalos helyről nyert értesülésünk szerint a hatóságok az egész országban kötelesek a választói névjegyzékeket *október 17-ig* lezárni és kifüggeszteni. Az új közigazgatási törvény a névjegyzékbe való felvétel iránti jelentkezéseket nem ismeri és így *jelentkezés nincs*, mert a hatóságok hivatalból állítják össze a szavazó polgárok listáját. A hivatalosan összeállított listából mindazok kimaradtak, kiknek az állampolgárságukat nem ismerték el, vagy az felebezés alatt van. — Akik a választók névjegyzékéből kimaradtak, a kifüggesztés napjától számított tíz napon belül *írásbeli kéressel* forduljanak a járásbírószághoz.

Betakarodás után. Nem sokára elkövetkezik az az idő, amikor a gazda az év áldásának utolsó adományait is betakarítja a határról. A gondos családfő számot vet azzal, hogy mimódon ossza be övéinek táplálását, ruházását egy hosszú éven által. Mi azt kívánók, hogy gondolataiba ne csak az anyagi dolgokat kapcsolja bele, hanem önmagának, gyermekeinek lelki szükségleteit is. Sokat kellene gondolkoznunk arról, hogy mi módon tudnók erőnket egyesíteni s ezzel megmaradásunkat biztosítani. Mi rajta leszünk, hogy a gondolkozáshoz anyagot szolgáltatassunk. — Most a szövetkezeti rovatunkban közlünk egy kitűnő cikket: *Vessünk jó alapot!* cím alatt. Minket nagyon megragadott ennek a cikknek a gondolatmenete s bizonyosra vesszük, hogy minden olvasó buzdulást fog méríteni belőle. Egy fénysugárt vet utunra ez a cikk, vajha minél szorgosabban elindulnánk világánál!

Országos nőkongresszus. Röviden megemlékeztünk Camacuzino hercegnasszony kezdeményezéséről, aki a romániai asszonyokat gyűlésre hívta össze. A kisebbségi nőegyesületek a hercegnasszony mozgalmához kész örömmel csatlakoztak s mint most értesülünk, a kongresszust Brassóban tartják október 24—25-én. Előző este előkészítő értekezletet fognak tartani. A kongresszus elé nagy érdeklődéssel tekintenek és

mint hírlik, több világlap is elküldi tudósítóját a háború legnagyobb veszteselnek az anyáknak a kongresszusára.

Nők városa. Angolországban van egy kis városa, Lawford, ahol a polgármestertől kezdve minden hivatal női kézből van. A férfiak mezői munkáival foglalkoznak és nem törődnek a közügyekkel.

Ujra dolgoznak a kivándorlás hiénáin. A Magyar Párt legutóbbi gyűlésén aggasztó ügyet tárgyalt meg. A kivándorlási ügynökök újra ott settenkednek a falusi magyar nép körül s arra biztatják az elégedetlen embereket, hogy szülőföldjüket hagyják ott és siessenek Délamerika országaiba, Braziliába, Argentínába. Pár évvel ezelőtt hasonló csábításnak volt kitéve a magyar falvak népe s akkor elég sokan áldozatul estek a kivándorlás hiénáinak. Lapunkban többször írtunk arról, hogy micsoda szenvedések szakadtak azokra, akik kincs és gazdagság reményében nekivágtak a tengereknek. Most is figyelmeztetjük az embereket, ne tegyék meg a végzetes lépést! Fővilágosításul egy könyvet ajánlunk, amelyet egy magyar újságíró írt, aki már megjárta Braziliát. A könyv címe: *A kivándorlás örvényében.* Olvassa el mindenki ezt a leírást, mielőtt odaadná az ezer lejeket a kivándorlási ügynököknek. A könyvet 12 lej beküldése ellenében a Magyar Nép kiadóhivatala bárkinek megküldi. Tanulságos könyv, mindenkinek el kellene olvasnia.

Egy plébános szerencsétlen halála. Borzalmas szerencsétlenség áldozata lett Pap Tamás farkaslaki esperes-plébános. Az idei őszi országos vásár alkalmán al ugyanis bekocsizott Székelyudvarhelyre s miután ott különféle dolgait elvégezte, estefelé hazaindult saját szekeren. Ómaga hajtotta a kissé félős lovait, de hiábavaló volt az elővigyázatossága, mert Székelyszentlélek határában az országut egyik kanyarulatánál lovai valamitől megbokrosodtak és oly nagy erővel rándítottak meg a szekeret, hogy az rögtön felborult, az esperes pedig oly szerencsétlenül vágódott az uttestre, hogy koponyája szétrepedt s pár percnyi kínlás után kiszenvedett. Halálhíre nemcsak Méréfalván, ahol született, hanem megyeszerte nagy mezdöbbenést és osztatlan részvétet kellett.

Rablóvilág Szebenmegyében. E hó 7-én éjszaka, úgy fél 4 óra tájban a keresztényszigeti erdőben, két ismeretlen tettes megtamadia Muresan Mária és Sas Paraschiva szebeni asszonyokat, akik gyümölcsrel megrakott szekerekkel siettek a nagy szebeni vásárra. Mivel a két megrémült asszonynál egy árva garast sem találtak a vakmerő utonálló, ruhákat húzták le

Rendelje meg

A méhészet vezérfonalát

utánvétellel kiadóhivatalunk
útján 25 lej.

és halálra rémitve, a két szerencsétlen magányos nőt alaposan elverték és utjukra engedték. — Kraus János sellemberki gazda csütörtökön reggel hazafelé tartott lovaival a szebeni vásárról, amikor a Schramm-féle gyár kapujához ért, két ismeretlen egyén felugrott a szekérre, egy pedig megragadta a lovai zabláját. A lefogott fuvaros segítségért akart kiáltani, de hatalmas ütést kapott a fejére, amitől az eszméletét elveszítette. A rablók kikütyülték minden zsebét, de semmit sem találtak nála, s így kidobták a szekérből s ők a lovakkal elhajtottak. Mikor Kraus magához tért, bement a legelső házhoz, onnan értesítették a rendőrséget. Elmondotta, hogy mi történt vele s azt is, hogy a pénzét a csizmájába rejtette, ami tényleg ott is volt hiánytalanul 40.000 lej értékben. A szekeret később az erdőben megtalálták.

Élő fákllyák a toronyban A felsőolaszországi Capriano deltollé falucsukában az elromlott toronyórát akarta megjavítani Remonézi Angeli gazda. Az óra tisztításához benzint vitt fel a 15 éves fia, ki az egyik kezében a benzines fazekat, a másikban pedig az égő gyertyát tartotta, hogy világítson apjának a sötét lépcsőn. Közben a gyertya véletlenül a benzinhoz ért, amely hirtelen lángra lobbanva meggyújtotta a fiu ruháját. A fiu segítségére sielő apa ruhái is lángot fogtak, mire ijedükben futni kezdtek lefelé a lépcsőn. Mint két égő fákllya értek ki a templom előtti térre. Még a kórházba szállítás közben mindketten meghaltak, súlyos égési sebeik következtében.

Tömeges letartóztatás. A regáli Ismail megye polgármesterei és szolgabírái állandóan jótékony célú gyűjtéseket rendeztek, de a pénz nem küldték el, hanem egymás között felosztották. A nagy arányú panama most kipattant és a megye összes polgármestereit és szolgabíráit letartóztatták. A vármegye prefektusa pedig lemondott.

Leszállítják az adókat. Beállit Szöke István bátyánk Gecző Pali komájához és a mai sanyaru helyzetről kezdenek diskurálgatni. Szóba kerül az adók ügye is, miközben István bátyánk nagy komolyan azt mondja komájának.

— Hallotta-e kend: leszállítják az adókat?

— Ugyan ne mondja! Csakugyan?

— Le bizony. Összeszedik és leszállítják — Bukarestbe!

Izmainkat valódi DIANA SÓS-BORSZESZ-azel való lemosás által tesszük ruganyossá és acélossá.

Művelődési mozgalmak.

Zászlószentelés. Megirtuk, hogy a Kolozsvári Csizmadia Dalkör egy új selyem zászlót készítettett, melynek a felszentelése november 22-én lesz. A zászlóanyai tisztet Idősb Banyikó Istvánné vállalta. A zászlószentelési fényes ünnepségek keretében tartják meg, melyekre szóló meghívókat a napokban küldik szét.

Harangszentelés és műkedvelő estély Szökefalván. Dégi József Amerikába vándorolt egyháziag 29.000 L adományából még ez év elején rendelt 162 kilós nagy harangot f. év szept. 20-án szentelte fel ünnepélyesen a szökefalvi református egyházközség. Az ünnepélyen imát és egyh. beszédet Gecse János haranglábi lelkész, felszentelő imát és áldást Rákosi Dezső sóvényfalvi lelkész esperes-helyettes mondott, a harangrendelés történetét if. Nagy Domokos helyb. lelkész olvasta fel, egy alkalmi dalárda énekelt, Szász Sándor ref. ktanító és Nagy Magda III. polg. oszt. tanuló szép szavataikkal gyönyörködtették a templomot zsufolásig megtöltő közönséget.

Istentisztelet után közébed volt az iskola tantermében, melyen a helybelli r. katn., unitárius és a szomszéd ref. egyházközség képviselői az ünnepi egyház tagjaival mintegy 62-en vettek részt szépen példázva a magyar egyházak testvéries egyetértését, hol felköszöntőkben nem volt hiány, különösen a szónoklat hivatott mesterei részéről. A harangszentelési ünnep fényének emelésére előző este a helybelliek, az ünnepély estéjén pedig a vidékiek részére gazdag műsorral összeállított *műkedvelő előadást* rendezett a helyb. műkedvelő ifjuság és a kántor tanító vezetése alatti népiifjuság. A műsor első pontjaként az intelligenciából 3 lány és 3 fiuból alakult alkalmi dalárda énekelt „A harang” c. műdalt. 2. Szavalt br. P. Horváth Stefike III. el. oszt. tanuló nagyon kedvesen. 3. „Hamis az asszony” c. dialogot ugyesen adták elő: Bacsó János, Keszeg Kati és Ferenc János. 4. „Éjjeli zene” c. melodramát szépen szavalta ifj. Szabó János irodatiszt, cimbalmon kísérte ifj. Fodor Lajos p. ü. tisztviselő és Broz zenetanár. 5. „Házassági költségvetés” c. páros jelenetet kedvesen adták elő ifj. Koncz János gyári tisztviselő és Fodor Eteleka k. a. 6. „Torockói fonó” c. 1 felvonásos vigjátékot ugyesen adták elő a következő szereplők: Fodor Eteleka k. a., Szász Mari, Szász Ilus, Szász Anna, Dégi Kati, Kertész Kati hajad. leányok, Szász Imre, Kertész András, Kis Ferencz, Koncz István ifju legények. 7. „Ami alkoholistá” c. monologgal nagy derűtséget keltett Szabó Ferenc kereskedő ifju. 8. Reményik S.

„Az eszme indul” c. versét szavalta Nagy Endre IV. gymn. „Férjtelnek véd és dacszövetsége” c. vigjátékot előadták: Szász Sándorné, Fodor Adél, Ágoston Piroska urhölgyek, Szász Sándor, ifj. Fodor Lajos és ifj. Szabó János urak. 10. „A sztrájk” c. páros jelenetet előadták Kertész András és Koncz Pista. 11. Végül „Fáni orvos-sága” c. vigjátékot előadták: Ágoston Piroska, Fodor Adél, Fodor Eteleka k. a. k. és ifj. Fodor Lajos, ifj. Szabó János, Bacsó János urak nagy érdeklődést és derűtséget kelteve ügyes előadásukkal a közönség soraiban, mely mindkét este szorongásig megtöltötte a helyb. hitelszövetkezet tulajdonát képező „vigadó” helyiség termét. Előadás végén helyb. ref. lelkész köszönte meg a műkedvelők előadását és a nagyszámú közönség érdeklődését. Második előadás után zene mellett reggelig mulatott a tánc kedvelő közönség, külön a nép és az urak. Az előadások és a bál 7000 L tiszta jövedelmet eredményezett a szökefalvi szegény református egyházközség javára.

Kolozs ünnepnapja. A kolozsi református gyülekezet temploma építésének 100. évfordulója alkalmára, szép templomát kifestette s a hívek áldozatkészségéből vásárolt új harangját a százéves évforduló ünnepével egyszerre szeptember 20-án felszentelte. Ez a nap Kolozs népének ünnepe volt. A hívek szorongásig megtöltötték a templomot, amikor Vásárhelyi János esperes, Dr. Tavaszy Sandor és Dr. Imre Lajos professzorok a lelkéssel a templomba vonultak. A helybelli gör. kel., róm. kath. és unitárius egyházak lelkészei és presbiteriumai teljes számban ott voltak már, amikor dr. Imre Lajos professzor közvelel szép imája emelte áhitatra a lelkeket. Dr. Tavaszy Sándor professzor a templom és a harang mai szerepéről mondott magasan szárnyaló beszédet. Vásárhelyi János esperes felszentelő imája az új harang mélyen zugó hangjával egyszerre csendült fel, aki megáldván a harangot kérte Istentől, hogy az szeretet és béke szög hirdetője legyen mindenkor. Máthé Sándor lelkész a templom építésének a történetét s az adakozók neveit olvasta fel. A helybelli felekezetek részéről Suciú György gör. kel., Rónai Jenő róm. kath. és Kiss Sándor unitárius lelkészek mondtak a multra is visszatekintő testvéries üdvözlőket. Délután 4 órakor Dr. Imre Lajos professzor tartott ifjusági konferenciát, jelen voltak a kolozs-karai ref. és a helybelli unitárius gyülekezet ifjusága is s a professzor új szépen mutatott rá az ifjuság szerepére a világ újraépítésében. Este műsoros estélyen Novák Sándorné zongora játéka, Bacsi Erzsébet szavalata és Rennerné Halász

MEZŐGAZDASÁG.

Beszarábiai gazdasági helyzet. Beszarábiában a nyomasztó takarmány hiány miatt az állatárak nagyon estek. Egy tehenet már 1000 leiert kapni, míg egy pár ökörnek 3000 lei az ára. Ezzel szemben a marhahús ára 6 leiről 12 leire szökött fel, a sertéshus ára pedig 27 lei kilógrammonként. Kenyér szűkösen van. Kilója 20 lei.

Adómentes cukrot kérnek a szőlősgazdák. Az idei hűvös nyár nem volt alkalmas arra, hogy a szőlőkben a cukortartalom kifejlődjék. Hogy a rossz szul fejlődött szőlő mustját cukrosíthassák, a szőlő termelők a belügyminisztériumtól adómentes cukor kiutaltsát kérték. Mivel gyenge tartalmu szőlőtermés esetén törvény biztosítja a gazdák számára az adómentes cukrot, minden remény megvan arra, hogy a kormány a gazdák kérését teljesíteni fogja.

Újabb kiviteli illeték leszállítások. Lapzártakor vesszük a hírt, hogy a kormány a köles kiviteli illetékét 12 ezer, olajpogácsáét és malatáét 15 ezer leire szállította le. A gyümölcs félek kiviteli illetékét pedig 200 leiben állapította meg. A marhafélék kiviteli illetéke ezután 4000 lei lesz az eddigi 8000 lei helyett. Sertés után a kiviteli illeték súlyra való tekintet nélkül 800 lei. A kormány határozata a pénzpiacon máris érezteti a hatását. Például az angol font a tegnapi 1080 leivel szemben ma már 1020 lei volt.

Óriás-ökör. Az eferdingi kiállításon az első díjat egy hizott ökör nyerte meg. Az ökör 1 méter 80 centiméter magas, súlya 1150 kilógramm, tehát 17 felnőt ember súlyával egyenlő.

A magyarországi paprikatermelés a kedvezőtlen időjárás és a paprikaféreg miatt jóval alul maradt az előző évi terméseknek. A rossz termés folytán az árak hirtelen emelkednek. Így a szegedi nemes paprika kilógrammja 32—36 ezer korona. Az idei paprikatermést a tavalyi 400 vagonnal szemben csak 100 vagonra becsülik.

Borkészletek összeírása. A bortermés ellenőrzése és összeírása a múlt évi rendszer szerint történik az idén is, azzal a változtatással, hogy az összeírást nem a városi, hanem az állami adóhivatalok fogják végezni a községi

jegyzők segítségével. Az összeírás szemleiveken történik, mely után a fogyasztási adót az adóhivatalok fogják megállapítani.

A makói hagymatermés megfelelt a várakozásnak, mert mintegy 9000 vagon termelt. Eddig 1500 vagon hagymát szállítottak el. A bőséges termés dacára az árirányzat szilárd. Egy vagon hagyma ára ma 10 millió magyar korona. Ha Németországban a behozatali vámot nem léptetik életbe, úgy a hagyma árának emelkedése várható.

Gabonapiac.

Az erdélyi gabonapiacon a buza üzletmenete lanya és vontatott. A malmok vásárlásai csak a legsürgősebb szükséglet fedezésére szorítkoznak. A buza ára Erdélyben 880—900. Bánáiban 870—880, a Regátban 860—870 lei métermázsánsként. Zab után is gyenge az érdeklődés. Ára Erdélyben 540—550, Bánáiban 520 lei mázsánsként. Sörárpában az üzlet igen bizonytalan, az árak mázsánsként 10—12 lejes ingadozást mutatnak és igen magasak. Ó tengeriben a kereslet igen élénk s ára ezért emelkedett. Métermázsánsként Erdélyben 580—600, Bánáiban 560—570, a Regátban 530—540 leit fizetnek érte. Új tengeriben a kínálat tartózkodó, mert a gazdák jobb árakat remélnek. Új tengerit decemberi szállításra Kolozsvár vidékén már 400 lejes áron is hiába keresnek.

Állatárak.

Az erdélyi állatvásárokon a kereslet export árukban igen csekély, mert a bécsi vásárokon a romániai marhát csak veszteséggel lehet értékesíteni. Az állattenyésztők mindazonáltal a jóságokértigen magas árakat kérnek és emiatt az exportőrök tartózkodnak a vásárlástól s csak szeszgyári hizlalt marhákat vásárolnak 28—32 lejes áron.

A topánfalvi (Torda mellett) vásárra 2500 darabot hajtottak fel, az áru igen gyenge volt, az ár pedig magas s ezért vétel igen kevés történt. Egy pár 12 mázsás ökörért élsúlyban 39 ezer leit fizettek.

Kolozsvári árak. Export marha 20—22, vágómarha 17.50, hizlalt export áru 28, szopó borju 29—30 lei kg.-ént élsúlyban.

A lei újabb jelentékeny esése valószínűleg nagyobb élénkülést fog hozni az erdélyi piacon.

A bonyhai (Kis-Küküllő megye) vásár is igen lanya volt, mert a zsidó ünnep miatt kevés kereskedő jelent meg. Felhajtottak 3000 darabot. Fizettek a legjobb minőségű piaci áruért élsúlyban kilónként 27 leit.

ba éneke gyönyörködtette a nagy közönséget. Az estélyen Vásárhelyi János „A művészet szerepe az ember életében” címen elragadó szabadbeszédet tartott. Kolozs egész közönsége hálás a szép ünnepért, amelynek sikere és fegyelme Kolozs derék normátus népét és önzeilenül munkájában puritán jellemű lelkesét dicséri.

Új könyvek.

Egy időszerű, hasznos könyv. A magyar valóság, hogy ifjuságunk köztelenben a magyar helyesírás nagyon elhanyagolódott. Ma ugyanis tanáraink, tanítónk és főként tanuló ifjaink erejét nem annyira lekötik a más tanulnivalók, hogy megjutnak hozzá drága anyanyelvünk tanulmányozásához és ápolásához. Anyanyelvünk elhanyagolását pedig vétek volna összetett kézzel néznünk. Örömmel vettünk tehát egy könyvet, amely a helyesírásunkat pótolni van hivatva. A könyvet Paál Elek székelykereszturi tanító állította össze. Címe: A magyar helyesírás és helyesírás gyakorló könyve. A helyesírás fontosabb kérdéseire nagy tudással és gyakorlati érzéssel mutat rá. E könyv használata az iskolában a megrövidített tanítási idő alatt is kitűnő eredményeket biztosít, de az iskolán kívüli is jó hasznát fogja venni mind a tanárnak, aki a helyesírás elég szövevényes útjain el akar igazodni.

Nikodémusz Károly: Judás Iskariót. Az áruló Judást valamennyien ismerjük. Ma is sokan akadnak közöttünk, akik Judáscsókkal árulják az Igazságot, gyönyörködve a harminc ezüst pénz ellopásában. Ám a Nikodémusz Károly *Judása* nem holmi közönséges bűnös, hanem a férfias erővel küzd népének mai igája ellen, Makabbeus zászlórántva, a Messiáshoz is csupán azért csatlakozik, mert tőle vár parancsot a harminc megfuvatására, s jelt a zsidóság megváltására. Amikor hiába várja, hogy a király a sereg élére álljon, s győzelmes vezére vezet megkínzott nemzetét, mikor a királyi jelszavak helyett szeretetet, békeszót hirdetnek csodás igéi, nem a harminc ezüst pénzért, nem is Mestere iránti szeretetből, hanem pusztán hazafias lelki érzésből, mintegy öntudatlanul juttatja fafaluhoz Krisztust. Nikodémusz költői lendülettel megalkotott művét dicsőítő tüntette ki a kolozsvári színház előbizottsága. Reméljük, hogy az írók az „élet meséiből” merített színes történeteket, elbeszéléseket, hangulatos verseit a szerzők szeretettel fogják elolvasni. Judás Iskariót című 5 felvonásos drámáját, amely különben műkedvelői előadások keretében is színre hozható.

SZÖVETKEZET.

Vessünk jó alapot!

Ma, midőn naponkint olvassuk fogyasztási szövetkezeteinknek egymásutáni felszámolását, hálátlan dolog ismételt az iskolai szövetkezetekről írni. Sokan oly kicsinyes, mondhatnám, nevetségesnek tartják ez eszmét, hogy minden gondolkodás nélkül napirendre térnek fölötte. Pedig e kicsinynek látszó dolog kimondhatatlan nevelő és átalakító hatással lehet, ha komolyan foglalkozunk vele.

A „Magyar Nép“ 28. számában egy rövid cikk keretében általánosságban már foglalkoztam e kérdéssel, de miután iskolámban az elmúlt tanévben már ki is próbáltam ennek keresztülvihetőségét: egy évi gyakorlat után kötelességemnek tartom beszámolni az elért eredményről s annak erkölcsi hatásáról.

Iskolai szövetkezetem fiókját képezi a helyi „Hangya“ szövetkezetnek. Felhívásomra 73 iskolás gyermek 5–20 lejes befizetésekkel 472 lei alaptókéét hozott össze. Kicsinynek látszó összeg, de kezdetnek ez is elég volt. Vezetőség a VI. oszt. tanulói közül telt ki. Az alaptókéből a helyi „Hangya“ szövetkezetnél beszereztük az első és legszükségesebb cikkeket. Csak tanszereket és a női kézimunkához szükséges dolgokat szereztük be először. Minden fényűzési, vagy fölösleges tárgyat, cukorkát, csemegeféléket kizártam, hogy ne adjak gyermekeimnek alkalmat a pazarlásra, vagy könnyelmű költsékezésre.

A második bevásárlásnál már többféle s nagyobb mennyiségű árut tudtunk beszerezni, mivel a 8–10%-os nyereség mellett semmi üzemköltségünk nem volt s így a nyereség mindig mint tiszta haszon maradt meg. Az árak átvételét rendes szállítójeget vagy elismervényt mellé mindig a gyermekek eszközölték, a befolyt pénzt nyugta mellett szintén ők fizették

be a „Hangya“ szövetkezet pénztárába.

Rendes könyvelésünk volt, melyet az én irányításom és ellenőrzésem mellett szintén ők végeztek. Az eladásnál a hitel teljesen ki volt zárva. Időközönként leltároztuk a raktár-készletet s végtelen nagy volt gyermekeim öröme, midőn látták a gyarapodást.

A könyveléseket iskolán kívül, vagy vasárnap végeztük s mondhatom, sok gyakorlati ügyességet sajátítottak el tanítványaim. Írásbeli és fejbéli számtani ismeretüknek most látták a gyakorlati hasznát és alkalmazását.

Iskolai szövetkezetemnek 7 hónap alatt 4500 Lei forgalma volt a „Hangya“ szövetkezettel, ezenkívül egy kevés oly idegen beszerzés, melyet ott nem kaptam meg. Iskolai év végén megcsináltuk a zárlatot s ekkor a raktár-készlet 881 leit tett ki, ezzel szemben semmi tartozásunk nincs.

Szövetkezetünk zárva marad a jövő iskolai év kezdetéig, midőn a mostani V. oszt. tanulói veszik át a vezetést. A haszon egy részét karácsonyfára, más részét szegényárva gyermekek tanszerekkel való ellátására fordítjuk, a megmaradt összegből emeljük az üzletrészeket és tartalékalapot.

Gyermekek üzletrésze mindaddig nő, míg a VI. osztályt elvégzi, vagy valami kényszerből iskolánkból véglegesen eltávozik s akkor nem pénzben, hanem rendes Hangya részvényben kapja vissza üzletrészeit s így tagja lesz a helyi szövetkezetnek. A múlt iskolai év végén 10 VI. oszt. tanuló lép így be mint rendes tag Hangya szövetkezetünkbe összesen 28 ü. r. 140 lei értékben.

Tanítványaimat nemcsak reá nevelem, hanem tagjává, részévé teszem szövetkezeti életünknek. Van olyan tanítványom, kinek atyja nem tagja szövetkezetünknek, de gyermeke már részes benne. Van olyan tanítványom, kinek már több részvénye van, mint az édes atyjának. Ezek mind kicsinynek látszó dolgok, de óriási hatással

vannak a gyermeki lélekre s némelyiknél egész életére.

A jó és gondos falusi apa és anya gondnal, szeretettel vezeti be gyermekét a gyakorlati életbe, a gazdasági és házi eszközök kezelésére s ezáltal megalapozza gyermeke jövőjét. Az iskolának ép úgy kötelessége szellemi téren bevezetni a gyermeket az olyan gyakorlati dolgokba, melyeknek majd hasznát veheti.

A „Barázda“ című lapban olvastam egy rövid cikket, hogy miként lehet a gyermekeket cukorkával, kisebb ajándékokkal a szövetkezetbe szoktatni. Szerintem nem szoktatni, hanem bele kell nevelni őket, mit leghamarább az iskolai szövetkezetek útján érhetünk el. Ezért is ajánlatos a gyermek szövetkezetek szervezése.

Mily szépen kilehetne ezt bővíteni más téren is. Sok iskolában oly szép fiú és női kézimunkák vannak, hogy tiszta vétek azt tovább nem fejleszteni. Sajnálattal tapasztaltam, hogy sok ügyeskező gyermek továbbfejlesztésének útját vágja a szülők közönye, vagy szegénysége, mert vagy nem akarnak, vagy nem áldozhatnak sem az eszköz, sem az anyag beszerzésre. Az anyag és eszközök beszerzését, a készítmények értékesítését egy kis fáradsággal iskolai szövetkezeti alapon könnyen meglehetne oldani s ezenkívül reá nevelnők gyermekeinket a közös, az egyetértő munkára, a szövetkezeti életre.

Igaz, hogy mindezek irányítása és vezetése egy kis fáradságot kíván. Pénzről, értékről van szó, tehát pontosan kell működnie mindenik szervnek, hogy zavarok ne legyenek. Ha nincs kellő körültekintés és figyelem, könnyen fordulhatnak elő oly kellemetlenségek, melyek a tanítói tekintély és az intézmény rovására esnének. Helyes irányítással a gyermek megszokja a rendet, a pontosságot s mivel előtte történik minden, nem kételkedik senkiben. Így nevelhetjük rá gyermekeinket a szövetkezeti életre, annak későbbi irányítására s így lehetnek gyerme

IPARI ROVAT

MULATTATÓ

VIHAR.

Atyám! én félek: reszket a torony!
Atyám! én félek: mozdul a tető!
Atyám! én félek: telhetetlen torkát
Tátja a temető.

Atyám! én félek: Karodba futok!
Atyám! könyörgök: szeress, mint sze-
[rettél!]

Atyám! ne engedd összedölni most,
Mint bennem építettél!

Kövér Erzsébet.

A közepes pof.

A világháború mindenütt meglazította a rendet és életkapcsolatokat. Nem volt kivétel a daliás marosmenti karcsu öreg báró udvara sem: a személyzet soraiban ott is mindegyre átkos testvérharcok dúltak. Különösen János az inas és Pali, a kertészlegény közt merültek föl súlyos nézeteltérések, amelyek a szereplőket koronként a tellegesség mezejére tévesztették.

Az öreg báró finom, mivel lélek volt. Érdekelt a költészet és művészet, a tudomány és az irodalom s ezekre mindig szívesen áldozott is; de a zenében nem tűrte maga körül s legkevésbé szerette a személyzet között. Nem volt enyhítő körülmény előtte az sem, hogy a János és Pali esetében valami leányügy volt az ellentétek mozgató ereje. Mikor már harmadszor tudta meg, hogy a két legény újra megmérkőzött, szigorúan kimondta a súlyos szentenciát:

— Nem tűröm többet, hogy itt nálam cigánymódra verekedjete! Elég volt! Nem hallgatiatok reám? Na már most ha még egyetlen egyszer is egymáshoz nyultok: a Csomoss ur kezébe adlak, hogy ő tanítson meg rendre titeket!...

Az pedig nem volt csekélység, ami e mögül az ígélet mögül sőtétlen fenyegetőzött.

A két ellenfél lelki szemei előtt ott szélesedett egy hatalmas, izmos, nagy barna tenyér, amely egy vaskos, erős vállas emberből, a gazdatisztból nyult előre s minden pillanatban kész volt ijesztő sullyal lecsapni arra, aki vele, vagy az udvar rendjével szembe vakmerősködik.

Nem csoda, ha maga a pusztia fenyegetés egy lélnél tovább tartotta sakkban a két ellenfelet.

Egy este azonban kitört a visszatartott feszültség s Pali, a kertészlegény többszörösen kezét fogott a János arcával.

A barátságtalan mérkőzés eredménye-

Fapiac. A tűzifa kiviteitünk megcsappant, mert nem bírjuk felvenni külföldön, különösen a magyar piacon a versenyt a sokkal olcsóbb cseh tűzifával. Itt nálunk Erdélyben egyetlen nagyobb város sincs, mely nagyobb mennyiségű fát fogyasztana és így az erdélyi tűzifának csak egyetlen számottevő piaca van, a Regát, hova azonban a napról napra rosszabbodó vasúti szállítás és vagonhiány miatt a fakitermelő cégek nem tudnak kellő mértékben szállítani. Száraz bükk hasáb tűzifa ára feladó állomásról 4000—4500 lei vagonként. A bükkfalpa már nem üzlet, mivel a román államvasut igen keveset és rosszul fizet. Magyarországon erdélyi tűzifa vagonjáért a határon átvéve 7400 leit kérnek, azonban általános az a panasz, hogy a fa nagy hiánnyal érkezik meg.

Vaspiac. Erdélyben a folyamatban lévő építkezések miatt a kereslet drótszegekben és betonvasban igen élénk. Vas alapár Kolozsvárról 11 lei 30 bani, melyhez még hozzászámítandók bizonyos felárak. Szeg és sodronyhuzal 15—16 lei 50 b. Betonvas ára emelkedett és jelenlegi gyári ára 11.30 lei.

Folyamodás ipari kedvezményekért. Az ipari kedvezmények elnyerése iránt benyújtott kérésekhez szabály szerint a munkagépek fényképét is kell csatolni. Ha azonban ez nehézségekbe ütközik, be lehet adni a kérvényt enélkül is, de ez esetekben az iparfelügyelő köteles a gépekről helyszínen jegyzéket készíteni.

Valuta-jegyzések.

Kolozsvár, 1925. október 10.

1 dollár	=	205.50	L.
1 aranyárka	=	48.50	"
1 cseh korona	=	6.10	"
1 font sterling	=	1000	"
1 svájci frank	=	39	"
1 lira	=	8.30	"
1 dinár	=	3.63	"
1 osztrák shilling	=	29	"
1 francia frank	=	9.80	"
335 magyar kor.	=	1	"

NŐNEM PRIGYES ARAD

Románia legrégibb és legnagyobb
HARANGÖNTŐDÉJE

Alapítva 1840-ben.

Aljánja saját találmányú szabadalmazott
HARANGJAIT

a hangok előre való meghatározásával.
Vas harangszereplvényeket és vas harang-
állványokat. Nemzetes anyag, nemzetes művel.

nk nem akadékoskodó, tudálé-
tömeg, hanem társadalmi
nknek komoly, megértő, mun-
és hasznos tagja.

ok tanítványomnál örömmel
m, hogy boldogulásukat a fa-
iskolai tanulmányaiknak kö-
nhetik, de két kiváló tanít-
nyom épen a szövetkezet révén
pozta meg anyagi jólétét és
őjét. Ha tanítványaim néhány
szaléka eltudja sajátítani ezen
korlati dolgokat s fel tudom
eszteni bennük jövő hivatásu-
gy célomat elértem. Legtöbb
ségben azért szünek meg
zmenyeink, mert nincs vezetés.
a pap vagy tanító levezik
üket a közügyről, akkor már
eszítik a talajt lábuk alól. Reá
neveljük a jövő nemzedéket,
gy tanuljon meg a saját lábán
a saját erején élni s ne csak
kedni és gyanusítani, hanem
jon tenni és dolgozni is.

Kiknek erős akarata van, pró-
nak meg ezen szövetkezeti eszme
karolását, de csak azok, kik
zán szeretik a gyermeket s kik
ak jövőjét és boldogulásokat
ak szem előtt s ezért önzet-
ül, minden anyagi ellenérték
kül tudnak fáradni.

Amely községben nincs szövet-
zeti élet és szellem, vagy nincs
g az akarat a szövetkezet ala-
ására, kitarató munkával és reá
eléssel, az iskolai szövetkeze-
utján néhány év alatt ki tud-
fejleszteni egy oly nemzedé-
és egy oly tőkét, mely min-
nehézség nélkül meg tudná
ani községében a szövetkezet
galapításának és vezetésének
dését.

Senkiben sem bizhatunk, csak
at erőnkre támaszkodhatunk,
at igyekezzünk népünket reá
velni az önállóságra.

(Marossárpatak).

Adorjáni Károly
tanító,

Hirdessen lapunkban!

gy birtokhirdetésre kilencven-
három érdeklődő jelentkezett
Kiadóhivatatalunkban.

ként másnap a János ábrázatján három tekintélyes kék folt jelezte a közelharc emlékeit s mikor a tizórait fől szolgáltatta és az öreg báró az újságból reá tekintett: hirtelen a berlini állatkert teovált indiánjai jelentek meg emlékeiben.

De nyomban megjelent egy kemény, bosszus pillantás is s abban a percben reá mordult Jánosra:

— Te istentelen! Ujra verekedtél!... olyan a képes feled, mintha reá léptél volna!...

— Megkövetem alásan a méltóságos Báró urat: Pali kezdte ismét, — próbált védekezni az inas.

— Ó kezdte s te folytattad!... Mit mondtam a multkor? — kérdezte fenyegetően, erősen a fogai közül a báró.

— Követem alásan, tudom. De én kisebb hibás vagyok. Pali kezdte — szólt újra, meghúzódva az inas.

— S te folytattad, ismételte erősen a báró.

— De-keveset, — követem alásan, mert az orrom vére megindult s el kellett hogy végezzem...

— Mit? Hát még vért is ontottatok? Na, hát ez hallatlan! Ezért meg fogtok lakolni, — ugrott föl most már a helyéből a báró.

Azonnal hívjad be Csomoss urat!

Csomoss ur azonban hívás nélkül is megérkezett. Valami zabot akartak megvenni s azért jött, hogy ezt bejeleltesse.

— Épen jókor jött kedves Csomoss ur — fordult hozzá a báró.

— Nézze kérem, én hiába beszéltem ennek a két semmirevalónak, hogy itt nálam ne verekedjenek. Látja, hogy megcsufolta ezt újra az a másik! Legyen szíves kérem, most már rendszabályozza meg ezeket maga. Magától tudom, hogy félnek... Menj ki innen! — mordult reá közben Jánosra s aztán tovább folytatta a gazdatisztnak:

— Legyen szíves kérem, adjon annak a gazember Palinak két pofot. Aztán mikor a gazdatiszt széles tenyerére nézett, kissé halkabban és szelidebben utána tette: Tudja kérem, két olyan közepes pofot...

Pali érezte maga körül a veszély madarainak röpködését s egész nap kerülte a gazdatisztet.

Előbb kikérdezett, hogy a mezőről behozza a harmados szénarészét s este felé a kert legtávolabbi zugaiban keresseit munkát. Másnap reggel pedig a csolnakon bement a tóra a szigetre, s órákig takarította a hatyuházat. Itt egész biztonságban érezte magát, mert az egyetlen jó csolnak oda volt kihuzva a háta mögé, a sziget szélére.

Mégis ez volt a veszte. Mert Pali végre is csak szárazföldi embernek született s a Maros mellett az ebédet is a szárazföldön főzik. Ebédre ki

kellett jönni tehát a szigetről s a végzet a konyhára vezető uton épen a gazdatiszt kezeli közé sodorta.

Az események aztán itt drámai gyorsasággal peregtek le.

A gazdatiszt épen rossz kedvében volt s nagyon rövid és lendületes emlékbeszédét, amelyben lehullott a lepel a közel mult büneiről, egy merész fordulattal és hatalmas csattanóval fejezte be. A fordulatot az egész vaskos alakja, a lendületet a jobbkarja szolgáltatta s a csattanó a Pali balarcáról visszhangzott el. A kerti ünnepélyt még néhány, de sokat mondó vallásos kifejezés fejezte be s Pali a kalapja és néhány kilónyi erő tapasztalatának a hátrahagyásával a lehető leggyorsabban hagyta el a passzív mérkőzés dicstelen színterét és délután újra csak a távolabbi ösvényeken keresett magának foglalkozást.

Másnap dél felé aztán, mikor a báró a szérüskerti felől a parkon át haza igyekezett: most már Palit találta olyan ábrázattal, mintha legalább dupla fogkelet puffasztotta volna föl s a képen valami olyan kékes szín bizonytalanodott, mintha a betegségét kívülről jóddal próbálta volna elmulasztani.

Az öreg báró félvállról fogadta a Pali köszönését. Belülről azonban úgy állapította meg, hogy a gazdatiszt talán mégis igen kimérte a rendszabályozót s alig várta, hogy a lelkiismerete megnyugtatósára ezt meg is mondhasse neki.

Erre még délelőtt megjött az alkalom.

— Hát kedves Csomoss ur, láttam azt a hitvány Palit, — kezdte jó távolról a báró... Hanem, én úgy nézem kérem, hogy maga tulságosan ellátta. Hiszen olyan a bal képe, mintha a lódarázs léskében járt volna vele.

— Én még ma nem láttam, — válaszolt kitérően a gazdatiszt.

— Én most láttam a kertben, — folytatta a báró. Nekem egy kékfoltos ember is sok s itt most keitt van már belőlük. Nem kellett volna kérem épen úgy megcsapni. Hiszen én mondtam is, hogy két olyan közepes pofot adjon neki...

— Hiszen előbb én is úgy akartam méltóságos uram! — mentegetőzött a gazdatiszt.

— De inkább úgy is kellett volna kérem. Most ez egy hélig épen olyan lesz, mint egy puhításra tett kopasztott kappan.

— Mindennek ő az oka méltóságos uram — nyugtatta meg magát a gazdatiszt. Bujkált előlem s megboszanokodtam.

Aztán mikor a szemem elé került és elővettem, úgy láttam, hogy futni készül.

— És ezért legyintette meg olyan kiadósan? — engesztelődött a báró.

— Nem épen. De tartottam től, hogy elfut. Én nehéz ember vagyok már versenyfutásra s gondoltam, hogy a másodikat már nem adhatom. Hát kérem szépen ezért inkább összevontam a két közepes pofot.

— Hát máskor inkább hagyja, hogy egygyel károsodjak, tréfálkozzok a bárszótán bementek, mert a tiszta tegezab árát hozta be. *Rovintó.*

Apróhirdetések.

Cipészek szaklapja megrendelhető Babos Károlynál, Cluj-Kolozsvár, Sz. Pata 87.

Jutalmat fizetek annak, aki nekem október hónapban vidékre, földbirtok családdhoz, jól főző mindenek szakácsnak szerez. Cim: Szőke Katalin, Cluj-Kolozsvár, Str. Caragiale (Tom Mihály u) 1.

Kerestetik egy nőilen méhét nagyobb méhészetbe, ki esetleg a kertének is segít üres idejében. Ajánlatot a kiadoba kérek.

8-as magánjáró vagy huzatós, csészék nélkül vagy cséplővel, megvételre kerestetik. A gépről részletes leírást kérek kiadóhivatalhoz.

Vizsgázott soffőr, ki irodában vagy kereskedésben szintén jó munkát azonnali állást keres. Cim a kiadóba.

Tüdőbetegek

is kitűnő eredménnyel használják a Dr. Biró-féle

„Siroi”-t

(törv. védve)

Egy üveg ára 50 lei.

Kapható: Dr. Biró gyógyszer-tárában Cluj Piața Unirii 6. s továbbá minden nagyobb vidéki gyógyszer-tárban.

Aki pontos címét közli, az ingyen megkapja: „Hogyan óvakodjunk a tüdőbajtól” című könyvecskét.

Járványos betegségek

tífusz, tuberkulozis, difteria vörheny stb. ellen használjuk a Kolozsvári

Heinrich József-féle

Szt.-László fertőtlenítő pipere szappant.

Sulyban, illatban, minőségben teljesen jésen a régi. — Kapható mindenütt.

A legdivatosabbak az

E C H O

védjeggyel ellátott

CIPŐK,

Renner Testvérek

és Társai Bőrgyár Rt. Cluj gyármányai.

Sürgöncím: DERMATA Cluj.

Egy találós kérdés megfejtése.

Mi az értelme?

Nem is olyan messze tőlünk élt egy József nevű dúsgazdag ember, akinek három fia volt: Berci, Pista, Pali. Az öreg József tapasztalt, harcedzett katona s fiaiból, hogy egyszóval mondjam, becsületes hazafiakat, munkaszerető embereket nevelt.

Egy téli estén magához hívatta fiait s így szólt: Fiaim! Találjátok ki mi e versnek értelme:

„Ha megnyertél, nem vagyok tied,
Elvesztettél? — gondold telik szived!
Búval járok, tudjátok meg,
Azért mondom kerüljétek!”

Rögtön megszólalt Berci, hogy: „sorsjegy”, utána Pista, hogy: „játék.” Utoljára Pali, hogy: „per”.

— Pali fejtette meg helyesen — mondá az apa — és folytatá: Tudjátok fiaim, hogy szomszédunk szeret perlekedni és keresve-keresi, hol, miérikakasszon valakinek per a nyakába. Szomszédunk ép oly gazdag volt mint mi, gyermekeim, de, ahogy a megboldogult édes apja után a birtokot kezébe kaparinthatta, azt hitte, hogy most már övé az egész világ: mindenkiel gúnyolódott, mindenkit lenézett, csak magát tartotta ügyes, okos, értelmes embernek. Ő mintegy uralkodni akart mások felett s így minden csekélységért beperelte embertársait.

— Fiaim, míg ő a bíróság termet látogatta, addig béresei csalták, lopták s így maguknak többet kerestek, mint gazdájuknak. Menjetelek csak be udvarára, nem látok egyebet rendeltetésnél: épületei kőmivés után sóhajtoznak, ha állataira nézel... megesis a szived. Oly szomorúan néz rád s mintha azt mondaná: Adj egy kis enivalót, 3 napja sem nem ettem, sem nem ittam. Kézpénze elfogyott, földjeit eladogatta.

— Vannak eszeiek, amikor vagyონukat vagy becsületünket megtámadják, amit meg kell védenünk. Bántalmazóinkat a bíróság útján kell visszavernünk, de mielőtt beperelnők, kísérisük meg a békés kiegyezést. Kiegyezett ellenfelünköl jó barát lesz, tehát jót cselekedtünk, mert vége lesz a viszálynak és nyugalom helyez szívökbe.

— Látjátok fiaim, én a bíróságnál soha sem voltam! Pedig, hogy eltelt tőlem az idő, mily rég volt az, mikor én is ily fiatal voltam! A viszályt igyekeztem kiegyenlíteni s néha engedtem, máskor pedig kézzelfogható okokkal bizonyítottam, hogy nem ellenfelimnek, hanem nekem van igazam.

Ezek után József fiainak jóéjszakát köszönt s lefeküdt. Fiai pedig megfogadták, hogy édes apjuk példája sze-

rint fognak élni és cselekedni. Ezt a példát kellene követnie minden magyarnak!!

(Nagy, moha)

Palkó János,

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Mindenkinek!

1. Sajnálattal jelentjük be érdekelt olvasóinknak, hogy 10 sorsjegyük az október 5-én megtartott házsorsoláson a szerencsekerékben maradt, szóval semmit sem nyert. Igyekezni fogunk olvasóinkat legközelebbi fényes nyere-mény-pályázatunkkal kárpótolni.

2. F. évi november hó folyamán teljesen díjtalanul kapja 1926-os gyönyörű Erdélyi Magyar Naptárunkat mindenki, aki a „Magyar Nép” előfizetője s előfizetése 1925. XII. 31-ig rendben van.

K. S. Magyarcéce, L. Gy. Barcaufalu, B. J. Bušteny, P. J. Alsóhomoród, G. I. Petrozsény, T. J. Dézna, S. Gy. Csomakörös, B. E. Erdőd, Dr. B. A. Torda, B. I. Vulkán, S. Gy. Zetelaka (a 100 L bejött, rendben 1925 XII 31-ig), S. J. Homoródjánosfalva, Sz. I. Kiskeresztes, M. J. Istensegits, D. M. Ujós, B. A. Albis, N. J. XIX. Aninoasa, A. F. Egrestő (f. évre hátrálék 18 L), Sz. M. Székelysz. erzsébet (100 L bejött, rendben 1925 XII. 31-ig), Gr. F. Lupény, K. K-né Azuga, B. L. Túr, Sfr. M. Torda, F. K. Petrozsény, H. S. Szakasz, P. A. Lupény, V. S. Kerelőszentpál, B. S. Firtosvárálja, K. L. Telekfalva, J. D. Homoródszentpéter (verset küldje csak be), Kl. J. Pankota, O. D. Kézdiszentlélek, B. A. Segesvár, K. G. Kézdivásárhely, K. J. Gyergyószentmiklós, F. Gy. Magyarszentmárton, S. G. Désfalva, P. L. Székelytompá, S. J. Zernest, Sz. F. Nagyvarjas, J. B. Nyujtód, K. J. M-é Kolozs, V. M. Alf. Tordatur, H. F. Magyarkezel, H. I. P-é Mezőkeszű, F. I. Küküllővár, A. M. Csikdánfalva, T. L. Harasztkerék, P. J. Nagymoha, K. J. Máramarosziget, N. Gy. I. Valkány, N. Kl. Fiátfalva, Gy. L. Homoródmás, F. G. Vajdahunyad, St. S. Érolasz, N. O. és K. J. Csernátfalu, F. A. Hegyközpályi, V. A. Sárkány, J. K. Abrudbánya, Cz. F. Nagydoba, H. A. Kisratos, H. I. Turterebes, ifj. A. J. Gyimesközéplak, K. I. Nagyszalonta, ifj. B. K. Gyergyószentmiklós, Cs. I. Ipp, P. D. Marosdécse, K. I. Erdőd, K. Zs. Szóváros, Sch. M. Izgár, B. É. Erdőd, Cs. Gy. Szörce, N. A. Mosniczai-telep, V. J. Hadikfalva, G. K. és D. F. Fintaháza, O. D. Szókefalva, Jak. Fer. Csikszentgyörgy (elismerjük lelkes odaadását, de sajnos a szerencsét nem irányíthatjuk), V. J. Magyarózd, F. J. Maroskapud, J. E. Gyulafehérvár.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, halánkat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

B. K. Hagymádfalva. Italméresi engedélyeket a megye központján működő pénzügyi igazgatóság ad. Jelenleg korlátozzák, sokszor a meglévő engedélyt is elveszik, illetőleg bizonyos lélekszámhoz kötik. A. F. Kolozs. A rend és csend hatalmi eszközöiről lévén szó itt tanácsot adni lehetetlen. Jogos sérelmével

forduljon Magyar Párt Jogi Szakosztályához (Kolozsvár, Monostori-ut 18 l. e). Báthory József ref. tanító és Salamon István szobafestő Nefelejts-utca irjának még egyszer, mer a feladóhely levelükből hiányzott, s így azoka elintézni nem tudjuk. Cs. I. Radna. 1925. 1-től jár XII 31-ig 100 lei. Sz. I. Balavásár. Rendben 1926. VII. 1-ig. T. J. Székelytamási falva, 200 L bejött, f. évre még 92 L hátrálék áll fenn. ifj. Der. Dániel Misztótfalu. Hátrálék 1923. X. 1-től a törlésig 118 l. M. Gy. Topánfalva. Követség, ahonnan felvilágosítást kértünk így válaszolt: F. évi szept 15-én szerint ugyancz a beadványt intézte hozzá, melyre 5125 sz. a teljesen kimerítő válasz küldtünk. Sch. B. Turterebes. A fennmar. 120 L-el előfizetése rendben 1925. VI. 1. hátrálék 60 L. K. Gy. Domokos. 1925. V. 1-től fizetve 180 L. V. M. Csikszentkirály. Kérdése már tárgytalan, miután a házsorsol. már okt. 5-én megvolt. Ujságírósorsjegyéért (a 2L) Irjon a Mosse Hirdetési Vállalat Kolozsvár, Str. Regina Maria 37 sz. alá. V. J. Sárközujlak. Az 50 L bejött, címe jó, lap inn. pontosan megy. K. J. Báld. Cim javítva, elő. rendben 1926 XII. 31-ig. A. J. Dés. Köszön. hátrálék 1925 X. 1-től 30 L. B. S. Szamosmező. A 300 L bejött, mindkét hátrálék 1925. XII. 31-ig 150 L, hálás köszönet az új. ért. K. R. Nagyvárad. Ha a hatóság valam. félnek kárt okoz a fél a hatósági rend. törvénytelensége miatt a seramisitószekek fordulhat orvoslásért. Ha azonban a fél. orvoslásnak ezt a módját nem is veszi igény. joga van a törvény rendes útján egyenes. keresettel fordulni a törvényszékhez, viz. járásbíróshoz, kérve kárának megtérítés. B. I. Szováta. 1. A teljesen új lámpabelet. g. tassa előbb jó erős borecetbe, szárítsa n. és csak azután tegye a lámpába. Akkor n. fog füstölni. Ha azt akarja, hogy még sze. ben is égjen, szárítás után spirittusz. nedvesítsa meg s úgy tegye a lámpába. Mosásnál felhasználhatja a szárított ap. A tört tojás héjat, melyből egy evőkanálnyit fr. vízbe téve a fehéremű fehérlését segíti. Beérkezett és nyugtázn. kért pénzek. F. Vulkán 300, S. Gy. Mocsolya 400, Sz. Torockószentgyörgy 200, S. S. Érolasz 1. K. G. Hadikfalva 300, A. M. Csikdánfalva 300. B. K. Búrgézd 300 (a 3 pld. előfiz. rendben 1925. XII. 31-ig), F. I. Küküllővár 380 (s. rendben f. évre), ifj. D. A. Szováta 50 (1925. XII. 31-ig rendben), D. I. Nagyvárad 75 (s. évre rendben).

Babós és Társai
vaskereskedése
Regina Maria
21. sz.

Leglobban felszerelt gazdasági gépek, eke, borona és alkalmi rakár, vadászöltönyek.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS
A kiadásért felel:
PETRES KÁLMÁN
kiadóhivatali igazgató.